

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах більшість суб'єктів господарювання, які знаходяться в Україні, науковці визнають кризовими. До причин, через які підприємство попадає в кризу відносять: зміну факторів зовнішнього середовища, а саме, ті які не залежать від підприємства (стан національної економіки, політичні фактори, соціальні фактори, правові фактори, технологічні фактори, взаємовідносини з покупцями та постачальниками) та зміну внутрішнього середовища, тобто ті, які виникають в результаті діяльності самого підприємства. І тому, важливим питанням, яке стоїть перед підприємством є запобігання банкрутству та забезпечення процвітання компанії. Для вирішення даного питання повинна бути розроблена система заходів антикризового управління підприємствами, що дозволить передбачити та пом'якшити кризові явища, а також управляти кризовими процесами та мінімізувати їх наслідки.

На сьогоднішній день в Україні, антикризового управління потребують 2 073 підприємств. Антикризове управління підприємством – це система управління, завданням якої є своєчасне виявлення ознак кризи, розробка методів та прийомів, спрямованих на запобігання кризи або її подолання з метою недопущення банкрутства та подальшої ліквідації, забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Дослідженням питань антикризового управління займаються багато вчених, зокрема: А.П. Балашова, Р.І. Біловол, З.Є. Шершньова, І.А. Бланк, О.В. Коваленко, О.О. Копилук, О.О. Терещенко та інші. Разом з тим, можна відмітити, що кожен з них має свої погляди та розуміння, що, в свою чергу, свідчить про те, що кожен розробляв різні методи управління антикризовою діяльністю підприємства, в тому числі антикризових планів та програм.

На сьогоднішній день, дедалі більшої актуальності набуває антикризове управління діяльністю підприємства, що передбачає ряд методів та заходів запобігання розвитку кризових явищ. План антикризових заходів розробляється на підставі антикризової програми, яка містить перелік конкретних заходів, які необхідно здійснити; строки початку та закінчення; необхідні ресурси та очікуваний результат.

Оскільки, більшість вітчизняних та закордонних науковців вважають, що на підприємстві можуть існувати три основних види криз:

- ліквідності – підприємство є неплатоспроможним або існує загроза втрати платоспроможності;
- стратегії – на підприємстві зруйновано виробничий потенціал і недостатньо довгострокових факторів успіху;
- прибутковості – підприємство є збитковим, зростає заборгованість, що призводить до незадовільної структури балансу.

Основними принципами за якими проводиться управління діяльністю підприємства є:

- рання діагностика, яка дозволяє здійснити оцінку глибини кризової ситуації (здійснити комплексний аналіз та оцінку стану підприємства; реструктуризацію підприємства);

- пошук шляхів виходу із кризи, яка розробляє стратегічні та оперативні заходи (скорочення витрат; жорсткість контролю всіх видів альтернативних витрат; оптимізацію технологічних процесів);

- терміновість реагування на кризу (дозволяє запобігти а бо усунути розвитку кризових процесів, зокрема, зниження фінансової стійкості, зменшення платоспроможності і ліквідності);

- реалізація розроблених шляхів для подолання кризи та її наслідків дозволяє підвищити здатність швидкої реакції завдяки передбаченню кризової ситуації; здійснити стратегічне планування;

- вихід підприємства із кризового стану – (впровадження заходів, які дозволяють підприємству нормально функціонувати).

Важливим фактором реалізації антикризового управління є забезпечення контролю за результатами розробки заходів виходу підприємства із кризового стану. Це свідчить про те, що періодично керівниками повинні обговорюватись результати проведення управлінського контролю з метою внесення доповнень, що направляються на підвищення ефективності антикризового управління та покращення діяльності підприємства.

Обов'язковими етапами формування і реалізації політики антикризового управління є:

- своєчасне виявлення кризових явищ на підприємстві через постійний моніторинг його фінансового стану;

- виявлення факторів, що спричиняють кризовий стан підприємства;

- формування мети антикризової політики;

- розробка антикризових заходів;

- своєчасність та ефективність антикризових заходів;

- корегування антикризової політики.

Антикризове управління підприємством в сучасних умовах, в першу чергу повинно бути спрямованим на: недопущення кризи та ефективність її подолання.

Ефективність антикризового управління фінансовою діяльністю підприємства визначається заходами, які спрямовані на покращення життєдіяльності підприємства, оздоровлення фінансового стану. Проте варто зазначити, що в процесі антикризового управління підприємством більш ефективним є здійснення профілактичних заходів запобігання кризовим ситуаціям, а саме: діагностика та аналіз фінансово-господарської діяльності; корпоративної культури управління; інноваційної активності; моніторинг зовнішнього і внутрішнього середовищ підприємства.

Отже, підвищенню ефективності антикризового управління підприємствами сприятиме більш активна співпраця керівників. Їх досвід дасть змогу підвищити обґрунтованість антикризових заходів та результативність їх реалізації.